

Woord van de voorzitter

Wij kunnen terugkijken op een jaar waarin in ons hospice weer veel is gebeurd. De diverse bijdragen in dit jaarverslag zijn er een goede afspiegeling van. 2021 was dan ook een veelbewogen jaar. Alleen al de pandemie en de maatregelen die daarvoor nodig waren, zorgden voor beroering. Maar alle betrokkenen bij het hospice zagen kans de rust en, niet te vergeten, het goede humeur te bewaren. Daarvoor zijn wij als bestuur zeer dankbaar.

Er waren natuurlijk ook veranderingen. In de personele sfeer noem ik het vertrek van ons zeer gewaardeerde bestuurslid Meindert Stolk. Zijn jarenlange inzet, uitgebreide netwerk en expertise zijn voor ons van groot belang geweest. Voorts noem ik het vertrek van onze coördinator Ilse Mosselman: zij bracht door haar persoonlijkheid, opleiding en ervaring een extra dimensie in het coördinatorschap. Blij zijn wij met Iles opvolger Mirjam Schilperoort. Zo is het driekoppige team van coördinatoren weer compleet en sterk.

In de administratieve sfeer is hard gewerkt om verbeteringen tot stand te brengen, met name ook in het belang van bedrijfsveiligheid. Het blijft belangrijk om - naast de vanzelfsprekende en voortdurende zorg en aandacht voor onze gasten en hun naasten - oog te houden voor praktische zaken zoals administratie, beveiliging, efficiënte organisatie en exploitatie en onderhoud van het gebouw. Dit zijn stuk voor stuk terreinen waar met name ook mijn medebestuurleden achter de schermen bergen werk verzetten.

Datzelfde geldt voor de financiën. Die moeten op orde zijn. Het geld stroomt niet automatisch binnen: daarvoor wordt hard gewerkt en moet soms flink onderhandeld worden met overheden. Uitgaven moeten vanzelfsprekend bij voortdurend worden bewaakt. En dat met oog voor een uitstekende kwaliteit van zorg. Gelukkig hebben wij een schat aan donateurs en sponsors en niet in de laatste plaats onze vrienden van Stichting Vrienden van Hospice Wassenaar. Zij garanderen de continuïteit van ons bestaan en steunen ons waar nodig.

Namens het bestuur dank ik allen die het jaar 2021 voor onze zo kwetsbare gasten en hun naasten enigszins draaglijk en soms zelfs mooi hebben gemaakt!

*Else van Dijk-Staats,
voorzitter*

Het bestuur

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar zeven keer. Vanwege de coronapandemie vonden enkele vergaderingen digitaal plaats. Buiten het vaststellen van het financieel jaarverslag 2020 en het goedkeuren van de begroting 2022 is extra aandacht besteed aan de samenwerking met Florence en de ontwikkelingen binnen VPTZ. Het bestuur besloot in het verslagjaar de dagvergoeding voor de gasten te verhogen van € 37,50 naar € 42,50. Deze verhoging was noodzakelijk om een betere aansluiting te krijgen bij de kosten die reëel gemaakt worden.

Per april 2021 aanvaardde bestuurslid Meindert Stolk de functie van Gedeputeerde in de provincie Zuid-Holland met als consequentie dat er een vacature ontstond in het bestuur. Meindert Stolk werd opgevolgd door Ine Koevoet, die na een korte bestuursperiode door privé-omstandigheden, haar functie moest neerleggen. Er werd gestart met het vinden van een kandidaat-bestuurslid, hetgeen niet kon worden afgerond in het verslagjaar. ▶

Door het vertrek van Ilse Mosselman in de zomer 2021 ontstond er een vacature voor een coördinator. Per 1 september 2021 werd Mirjam Schilperoort aangesteld als coördinator en volgde zij Ilse Mosselman op.

In het verslagjaar werd een websitecommissie geïnstalleerd met de opdracht de website te moderniseren en te optimaliseren. In 2021 werd hiertoe een aanzet gegeven. Verwacht wordt dat een en ander in 2022 zal worden afgerond.

De bedrijfsveiligheid van de automatisering werd in 2021 getoetst; waar nodig werden aanpassingen aangebracht.

Het bestuur kijkt, vanwege de coronapandemie, terug op een roerig jaar. Alle complimenten gaan uit naar de coördinatoren, de vrijwilligers en de verpleegkundigen die in deze tijd stand hebben gehouden en de liefdevolle zorg aan de gasten hebben kunnen voortzetten.

Mirjam Schilperoort maakt het team van coördinatoren weer compleet

Terugblik op 2021

We kijken terug op een jaar waarin de coronapandemie nog steeds van grote invloed was op ons werk in het hospice: 'Zou dit ooit nog anders worden?' Routinematig raakten we gewend aan het dragen van mondkapjes, de anderhalve meter afstand, de extra hygiënemaatregelen en de beperkingen in het aantal toegestane bezoekers. Gedurende de zomer leek alles de goede kant op te gaan, maar in de herfst werden we weer met stijgende besmettingscijfers geconfronteerd zodat de maatregelen helaas weer aangescherpt moesten worden.

We kregen te maken met uitval van vrijwilligers en verpleegkundigen en zo nu en dan was het best even spannend om alle roosters goed ingevuld te krijgen. Dankzij de enorme collegialiteit en flexibiliteit wisten onze vrijwilligers samen met het verpleegkundig team het dienstrooster 24 uur per dag in te vullen zodat de zorg voor onze gasten en hun naasten gewaarborgd bleef. Zorg die liefdevol en deskundig wordt gegeven door een team van coördinatoren, verpleegkundigen, vrijwilligers, huisartsen en de geestelijk verzorger. Zorg die gegeven wordt op een manier die wij vanzelfsprekend vinden, maar die door onze gasten en hun naasten dikwijls als warm, liefdevol en bijzonder wordt ervaren.

Wij zijn dankbaar dat we in ons mooie werk van betekenis mogen zijn voor onze ernstig zieke medemensen in de meest kwetsbare fase van hun leven.

Opnames in het hospice in 2021	(2020)	
Totaal aantal opnames	69	(77)
Overleden	68	(71)
Overgeplaatst	1	(4)
Man	23	(31)
Vrouw	46	(46)
Gemiddelde bezettingsgraad	83%	(77%)
Gemiddelde leeftijd	76	(78)
Gemiddelde verblijfsduur in dagen	24,5	(22)

Medische zorg

Door eigen huisarts	38	(46)
Overname door huisarts uit Wassenaar	31	(31)

Herkomst van onze gasten

Wassenaar	30	(25)
Voorschoten	12	(12)
Den Haag e.o.	15	(18)
Leiden e.o.	9	(17)
Buiten de regio	3	(5)

Met onze gasten bleven we in gesprek over de coronamaatregelen. Er bestond gelukkig veel begrip en er was waardering voor de zorgvuldige aanpak die door het hospice betracht werd.

De coördinatoren

De dagelijkse leiding in het hospice is in handen van het team van drie coördinatoren. Het coördinatieteam werd gevormd door Daniëlle Coppens en Ilse Mosselman, onder eindverantwoordelijkheid van de 1e coördinator, Ingrid Schonk. In juli namen wij afscheid van Ilse Mosselman, in september werd zij opgevolgd door Mirjam Schilperoort.

De coördinatoren zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in het hospice waarin de coördinatie van de zorg voor de gasten en hun naasten een centrale plek in neemt. De coördinatoren zijn vanaf het moment van aanmelding het aanspreekpunt voor de gast, de familie, de huisarts en het ziekenhuis en zorgen ervoor dat het opnamebeleid op de juiste wijze uitgevoerd kan worden. Ook biedt de coördinator nazorg in de vorm van een aantal contactmomenten met nabestaanden van de overleden gast.

Daarnaast zijn ook de coördinatie van het vrijwilligerswerk, de facilitaire zaken, het zorgvuldig omgaan met de financiële middelen en het onderhouden van externe contacten belangrijke onderdelen van hun takenpakket. Coördinatoren zijn ook buiten kantooruren voor de vrijwilligers en de verpleegkundigen bereikbaar. In 2021 waren Elles 't Hart en Petra Beijk weer bereid om zich, in geval van tijdelijke problemen met de bezetting, in te zetten als inval-coördinator.

Vrijwilligers

Kenmerkend voor Hospice Wassenaar is de liefdevolle inzet van zo'n 100 vrijwilligers. De meesten van hen zijn direct betrokken bij de zorg voor de gasten en zorgen er mede voor dat het verblijf voor onze gasten en hun naasten zo comfortabel mogelijk verloopt. Er zijn gedurende de dag en avond steeds twee vrijwilligers aanwezig. Dagelijks is er een extra 'kook-vrijwilliger' in de middag aanwezig om onze gasten culinair te verwennen. Samen met de verpleegkundigen zorgen de vrijwilligers ervoor dat het onze gasten aan niets ontbreekt. Voor de naasten betekent dit, dat hen zorg uit handen genomen wordt, zodat er rust ontstaat en zij zich volledig kunnen richten op het contact en het samen zijn met hun ernstig zieke dierbare.

Er zijn ook vrijwilligers die niet direct bij de zorg voor de gasten betrokken zijn. Zij bieden ondersteuning bij tal van andere taken zoals de administratie en de vaak noodzakelijke onderhoudsklussen.

Een ploeg enthousiaste tuin-vrijwilligers zorgt ervoor dat de tuin met alle seizoenen mee kleurt. De tuinwerkzaamheden worden gecoördineerd door Pierre Jacobs, hovenier. Dankzij deze hardwerkende 'tuinploeg' is onze besloten tuin een prachtige plek

De coördinatoren namen deel aan diverse overlegstructuren en bijeenkomsten, zowel op regionaal als op landelijk niveau, onder meer bij de volgende organisaties en samenwerkingsverbanden:

- Stichting Transmurale Zorg (Netwerk Palliatieve Zorg Haaglanden)
- Transmuralis (Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-Holland Noord)
- Consortium Propallia (Regionaal samenwerkingsverband met als doel de verbetering van de palliatieve zorg in de regio)
- Werkgroep Zelfstandige hospices (hospices uit de regio Den Haag, Delft en Leiden)
- VPTZ (de koepelorganisatie voor Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg).

Net als het jaar ervoor vonden ook in 2021, vanwege corona, al deze overleggen en bijeenkomsten online plaats; hiervoor werd er gebruik gemaakt van ZOOM of van Teams. Een noodzakelijk, maar efficiënt alternatief, uiteraard hopen we dat dit van voorbijgaande aard is en dat we elkaar weer fysiek kunnen ontmoeten.

Daniëlle Coppens heeft de vervolgopleiding Geriatrieverpleegkunde succesvol afgerond, de door haar opgedane kennis is een welkome aanvulling voor het hospice. Ingrid Schonk bezocht in november het online lustrumsymposium 'Waar blijft de tijd?!' van het Expertise centrum Palliatieve zorg van het LUMC.

waar onze gasten en hun bezoekers elkaar kunnen ontmoeten. *Last but not least* waarderen wij ook het vrijwilligerswerk van de leden van de PR-commissie. Zij werken mee aan het maken van de nieuwsbrieven, het jaarverslag en de website.

In 2021 mochten wij 11 nieuwe vrijwilligers verwelkomen, dit waren er 4 meer dan in 2020. De coronapandemie weerhield hen er niet van zich aan te melden voor dit mooie vrijwilligerswerk. De aspirant-vrijwilligers volgen een inwerkprogramma waaronder de e-learning module, ontwikkeld door de VPTZ, voor startende vrijwilligers.

De introductietraining voor de nieuwe vrijwilligers werd zoals gebruikelijk geleid door trainer Odile Ebbing. De training vond vanwege de coronamaatregelen niet in de eigen vergaderkamer van het hospice plaats, er werd uitgeweken naar een grotere locatie zodat de training in 'fysieke vorm' kon plaatsvinden. Dit was van duidelijke meerwaarde t.o.v. van de *online training* in 2020. De nieuwe vrijwilligers volgden ook de basisvaardigheidstraining, die wordt gegeven door verpleegkundigen van Florence. ▶

Hierin wordt aandacht besteed aan ondersteunende handelingen bij de zorg voor de gast. In november werd er voor de groep startende vrijwilligers een terugkomochtend georganiseerd waarbij teruggekeken werd op de training en de inmiddels verworven ervaring.

We hebben de vrijwilligers de gelegenheid gegeven zelf een afweging te maken om wel of niet inzetbaar te zijn in deze onzekere en onvoorspelbare coronaperiode. Daardoor was het zo nu en dan best spannend om het dienstrooster rond te krijgen. Dit is gelukt.

Na een geslaagde wervingsactie telt onze kookploeg inmiddels 11 vrijwilligers, zij zorgen er dagelijks voor dat onze gasten van een vers bereide maaltijd kunnen genieten. Er is een jaarlijks overlegmoment waarin de kookvrijwilligers en de coördinatoren in gesprek met elkaar evalueren en verbeterpunten formuleren. Met alle vrijwilligers werd door de coördinatoren een jaargesprek gevoerd. Tijdens dit jaarlijks evaluatiegesprek wordt stilgestaan bij alle facetten die het vrijwilligerswerk in het hospice met zich meebrengt.

In 2020 besloten acht vrijwilligers hun werkzaamheden om diverse, persoonlijke redenen te beëindigen.

Veel dank gaat uit naar de grote groep vrijwilligers die zich belangeloos inzet voor ons hospice.

De kookvrijwilligers zorgen er voor dat elke maaltijd er feestelijk uitziet

Het was dan ook een fantastisch dat we hen samen met het verpleegkundig team in september ‘coronaproof’ konden uitnodigen voor een gezellige barbecue in het sfeervolle strandpaviljoen Bida Baai aan de Wassenaarse Slag. Als kerstgeschenk ontvingen alle medewerkers van het hospice een boekenbon en een heerlijke fleecedeken, die de warme zorg die we onze gasten aanbieden, symboliseert.

De medische en verpleegkundige zorg

De palliatieve terminale verpleegkundige zorg in het hospice wordt geboden door een vast team van verpleegkundigen. Zij worden bijgestaan door een – eveneens vast – team van invalverpleegkundigen. De verpleegkundigen zijn in dienst van de zorgorganisatie Florence en worden bij ons hospice gedetacheerd. Zij bieden dag en nacht deskundige en liefdevolle zorg aan onze gasten. In de nacht worden zij bijgestaan door een nachtwacht. Nachtwachten zijn doorgaans studenten geneeskunde, psychologie of farmacologie, die in het hospice overnachten en – zo nodig – de verpleegkundige bijstaan. Ook de nachtwachten zijn in dienst bij Florence.

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen de manager van Florence en de 1e coördinator van het hospice, waarbij beleid en samenwerking tussen beide organisaties afgestemd worden. Tweemaandelijks nemen de coördinatoren deel aan het teamoverleg van de verpleegkundigen en hun zorgmanager. In 2021 vonden diverse bijeenkomsten plaats met als doel de samenwerking te versterken zodat dit leidt tot een nog betere onderlinge afstemming van de zorg voor onze gasten en hun naasten.

De medische zorg voor onze gasten is in handen van de huisartsen. Wekelijks worden de huisartsen van de gasten die bij ons verblijven, uitgenodigd aanwezig te zijn bij het patiënten-overleg. Onze palliatief consultant, Jacques Hoornweg, neemt hieraan deel en geeft vanuit zijn deskundigheid en betrokkenheid adviezen over de palliatief terminale zorg in Hospice Wassenaar. Tijdens dit overleg wordt de situatie van de patiënten besproken volgens de methode ‘*palliatief redeneren*’.

Dit houdt in dat bij de keuze voor begeleiding en behandeling van symptomen expliciet rekening wordt gehouden met prioriteiten en wensen van de gast. Belangrijk hierbij is dat er ook vooruit gedacht wordt en een anticiperend beleid wordt afgesproken. Ook de dienstdoende verpleegkundige en de coördinator nemen aan dit overleg deel. Dit multidimensionale overleg heeft een duidelijke meerwaarde voor de continuïteit en de kwaliteit van terminale zorg voor de gasten in het hospice. ▶

Hospice Wassenaar vindt onderzoek en scholing ten behoeve van de palliatieve zorg van belang. In dit kader werd in samenspraak met de zorgorganisatie Florence medewerking verleend aan het in 2020 gestarte onderzoek 'Delier in de palliatieve fase'. Een delier is een acuut optredende verwardheid die vaak voorkomt in de laatste levensfase. Doel van het onderzoek is het verbeteren van de herkenning en de behandeling van een delier in de palliatieve fase. Het onderzoek werd geleid door onderzoekers van het LUMC en is medio 2021 afgerond. Het eindrapport van het onderzoek is in september gepresenteerd en de aanbevelingen zullen in het hospice worden geïmplementeerd.

Veel dank is het hospice verschuldigd aan de Wassenaarse huisartsen die de medische zorg voor de gasten overnemen, als de eigen huisarts vanwege de afstand naar Hospice Wassenaar die zorg niet kan verlenen.

Ook een woord van dank aan Erik Teurlings en Shahrzad Emami van Service Apotheek Langstraat, die ons als apothekers bijstaan en ons tegemoet komen middels deelsponsoring van medische hulpmiddelen die niet vergoed worden door de zorgverzekeraar.

Geestelijk verzorger

Mary An Bezemer is onze geestelijke verzorger. Zij voert gesprekken met de gasten en biedt ook een luisterend oor aan familieleden van de gasten. Zij denkt actief mee over de kwaliteit van de geestelijke zorg binnen de palliatieve zorg. Ook voor vrijwilligers en medewerkers is haar aanwezigheid van grote waarde.

Beeldende begeleiding

Karin Brandt is als beeldend begeleider betrokken bij Hospice Wassenaar. Zij maakt het mogelijk om met beeldend materiaal vorm te geven aan datgene wat moeilijk in woorden te vatten is. Karin maakt - indien gewenst - kennis met onze gasten en vertelt wat zij hen kan bieden. Op deze wijze kan Beeldende begeleiding houvast bieden in de periode van afscheid nemen van geliefde naasten en van het leven. Vooral in de laatste levensfase kan het maken en geven van bijvoorbeeld een persoonlijk, klein cadeau een steun zijn in het proces van afscheid nemen, zowel voor de gasten als voor hun naasten.

Karin Brandt is in 2020 gestart als Beeldend Begeleider

Project 'Oog voor naasten'

In het hospice zorgen we niet alleen voor onze gasten, wij hebben ook aandacht voor de naasten, de mensen die het dichtst bij onze gast staan. Dit kan bijvoorbeeld een familielid, een vriend of een buurvrouw zijn. Tijdens de opnamegesprekken, familiegesprekken en nazorggesprekken komen vragen, behoeften, bevindingen en wensen van de naasten veelal aan bod. Zorg voor naasten is een essentieel aspect van ons werk in het hospice.

Toen we kennismaakten met project 'Oog voor Naasten', waren we dan ook meteen bereid om hiermee aan de slag te gaan. Het project bevat een methodiek die door-ontwikkeld wordt om de zorg voor naasten bij de ziekte en het overlijden van een dierbare zo passend mogelijk te laten zijn. Het project dat gefinancierd wordt door ZonMW, is een initiatief van het Propallia, het Expertisecentrum Palliatieve Zorg van het LUMC, en wordt voor ons hospice begeleid vanuit o.a. het Netwerk Palliatieve Zorg Haaglanden. In december vond de *kick off* van het project plaats. Voor ons hospice betekende dit het in kaart brengen van wat we zoal doen aan zorg voor naasten en dat we vervolgens vanaf januari 2022 starten met het formuleren van een plan van aanpak om de implementatie van de methodiek te realiseren.

Scholing

In het kader van deskundigheidsbevordering werd in maart een *online* themabijeenkomst georganiseerd waarbij Jacques Hoornweg, palliatief consulent en de verpleegkundigen Ellen Noort en Mariëlle Soet, een presentatie gaven met als titel 'De stervensfase en de laatste zorg'.

Vijf ervaren vrijwilligers volgden een training bij de VPTZ.

Acht vrijwilligers volgden de cursus 'Masseren met aandacht', deze cursus die ontwikkeld is door een lichaamsgericht therapeut, leent zich uitstekend voor toepassing in het hospice en wordt gegeven door Petra Beijk en Marianne Voormeulen.

Marianne Voormeulen (l) en Petra Beijk verzorgen al jaren de cursus 'masseren met aandacht'

Herinneringsbijeenkomst

Ook in 2021 was het vanwege de coronapandemie niet mogelijk om onze jaarlijkse herinneringsbijeenkomst te organiseren. Tijdens deze speciale bijeenkomst herdenken we samen met de nabestaanden de gasten die in het afgelopen jaar bij ons zijn overleden. Daarom hebben we wederom gekozen voor een besloten bijeenkomst met een kleine groep medewerkers in de tuin van het hospice. We hebben met een gedicht, het ontsteken van een kaars en een moment van stilte onze overleden gasten herdacht. Vooraf hebben we de nabestaanden persoonlijk geïnformeerd over dit herdenkingsmoment.

Maatschappelijke betrokkenheid

Hospice Wassenaar ondervindt een grote mate van maatschappelijke betrokkenheid. Dit wordt met regelmaat geuit door belangstellenden die ons benaderen omdat zij als vrijwilliger voor het hospice van betekenis willen zijn.

Ook de financiële steun die wij mochten ontvangen van donateurs, organisaties, bedrijven en andere gulle gevers, getuigt van een 'warm hart'. De afhankelijkheid van subsidies, giften en donaties dwingt ons om op verantwoorde wijze met de financiële middelen om te gaan. Bijzonder verrast werden wij door de Lions Wassenaar de Pauw, die aankondigden dat zij Hospice Wassenaar hadden gekozen als goed doel in 2022. Als voorproefje mochten wij in het najaar door hun toedoen alvast een donatie in ontvangst nemen namens Cees Jan Bouman en Marvin Prins van boerderij Meyendel.

We zijn zeer dankbaar dat we in 2021 van diverse gulle gevers, organisaties en bedrijven een gift in ontvangst mochten nemen waarmee we een aantal essentiële zaken konden aanschaffen, zoals een professionele citruspers, nieuwe dekbedden en kalenderklokken voor de gastenkamers.

Financiën

Het hospice is, wat financiën betreft, afhankelijk van subsidies en donaties. Naast subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ontvingen wij in 2021 subsidies van de gemeenten Wassenaar en Voorschoten. Daarnaast ontvangen wij eigen bijdragen van onze gasten.

De uitgaven van het hospice bestaan uit personeelskosten, kosten voor vrijwilligers, huisvestingskosten en afschrijvingen. Ook in 2021 werden wij geconfronteerd met extra kosten als gevolg van de coronapandemie.

Financiële verantwoording

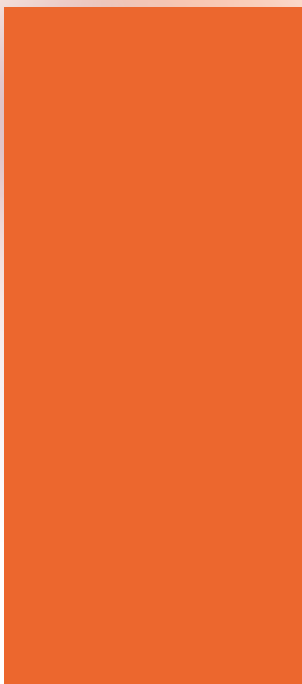
Inkomsten

Subsidie ministerie VWS	€ 225.346
Subsidie gemeente Wassenaar	€ 12.906
Subsidie gemeente Voorschoten	€ 7.000
Bijdrage zorgorganisatie 'Florence'	€ 15.000
Eigen bijdrage gasten	€ 72.263
Andere inkomsten	€ 42.016
Rente	€ 6
Subtotaal	€ 374.537

Uitgaven

Personeelskosten	€ 178.142
Kosten vrijwilligers	€ 16.572
Kosten exploitatie	€ 85.546
Kosten huisvesting	€ 105.638
Kosten algemeen	€ 16.997
Afschrijvingen	€ 6.308
Subtotaal	€ 409.203

Resultaat (negatief)	€ 34.666
----------------------	----------

Hospice *Wassenaar*

Stichting Hospice Wassenaar

Kerkstraat 79 | 2242 HE Wassenaar | t 070-7796150 | f 070-7796151
e coordinator@hospicewassenaar.nl | w www.hospicewassenaar.nl
bank NL45RABO 0155012908 | kvk nr. 27265296 | ANBI erkend.

Stichting vrienden van

Hospice *Wassenaar*

Stichting Vrienden van Hospice Wassenaar

Antwoordnummer 10041, 2240 VB Wassenaar
e vriendenvan@hospicewassenaar.nl
bank NL11 RABO 0366150510 | kvk nr. 27265293 | ANBI erkend.